

Skötselplan för Västertorpsskogen

I Rimbo - Norrtälje

Oktober 2024

Greensway AB
Ulls väg 24 A, 756 51 Uppsala
Epost: info@greensway.se

Dokumenttitel: Skötselplan för Västertorpsskogen – I Rimbo-Norrtälje
Författare: Birger Hjelm, Olle Finnström, Anna Engman
Fotografier: Birger Hjelm
Dokumentdatum: 2024-10-23
Beställare: Norrtälje kommun

Sammanfattning

Greensway fick i uppdrag av Norrtälje kommun att ta fram en skötselplan för Västertorpsskogen i Rimbo. Området är viktigt med avseende på bevarandestatus för ett flertal hotade och skyddsklassade arter som till exempel fåglar, groddjur, mossor och insekter. Uppdragets fokus var därför att skötselplanen utformades för att behålla vissa naturvärden och skyddade arter i området samt bevara områdets funktion som spridningsområde i det omgivande landskapet.

För att identifiera områdets höga naturvärden och förekomst av skyddade arter utfördes en fältinventering. Som komplement inhämtades även observationer av naturvårdsarter från Artportalen samt genomgång av tidigare utredningar och inventeringar tillhandahållna av Norrtälje kommun, exempelvis den tidigare utförda Artskyddsutredningen. Området delades därefter in i 9 st delområden efter ståndortskaraktär och naturvärdeskvalitéer och för varje delområde registrerades följande variabler (ålder, trädslagsblandning, terräng, förekomst av död ved, påträffade surdrag och lågakontinuitet, förekomst av brynzoner, förekomst av särskilt skyddsvärda träd). Därutöver gavs förslag på lämplig skötsel för respektive delområde och lämplig tidpunkt när åtgärden bör utföras. Till den naturvårdande skötsel hör bland annat avverkning och röjning av mindre gran som riskerar att konkurrera ut lövträd, friställande av ädellövträd utsatta för konkurrens, katning av tall, och att skapa död ved. Det gavs också en rekommendation för vilken målbild som respektive delområde bör ha, dvs vad man bör sträva efter att i framtiden utveckla området mot, t.ex. barrnaturskog.

Innehållsförteckning

Innehåll

Skötselplan för Västertorpsskogen	1
Sammanfattning.....	2
Innehållsförteckning.....	3
Introduktion.....	4
1.1. Beskrivning av området	4
1.2. Skogsbruksplanen	4
1.3. Områdets arter och artskydd.....	5
1.3.1 Artskydd.....	6
1.3.2 Fridlysta arter som hittats inom planområdet.....	7
2. Åtgärder Initialt och under byggtiden	13
2.1. Riktlinjer i exploateringskedet.....	13
3. Skötselplan.....	16
3.1. Skötselplanens syfte och mål.....	16
3.1.1 Långsiktigt skogsskötsel	16
3.1.2 Skötselområden	17
3.2. Förstärkningsåtgärder	28
4. Planbestämmelser och lagstiftning.....	30
4.1. Plan- och Bygglagen.....	30
4.2. Utdrag av några relevanta delar ur miljöbalken	31
Referenser	33
Bilaga 1 – Biotopkartor över Rimbo.....	35
Bilaga 2 – Karta över naturvärdesklasser.....	36

Introduktion

Då delar av Västertorpsskogen skall exploateras för framtida bebyggelse så aktualiserades behovet av en Skötselplan som ska användas i exploateringskedet, och senare av förvaltaren eller kommunens driftenhet. Området håller bitvis höga naturvärden. Uppdragets fokus var därför att skötselplanen utformades för att så långt som möjligt främja och behålla dessa naturvärden och skyddade arter i området samt bevara områdets funktion som spridningsområde i det omgivande landskapet. Skötselplanen behöver också beskriva försiktighetsåtgärder i samband med exploatering, och avverkning av de områden som ska bli bostäder och kvartersmark.

1.1. Beskrivning av området

Planområdet är beläget i direkt anslutning till nordvästra delen av Rimbo i Norrtälje kommun. Planområdets totala areal är 9,5 hektar och utgörs av äldre något olikåldrig barrdominerad skog (ca 70 – 100 år) med en total lövinblandning på ca 15 % (lokalt en högre andel, varierar något mellan delområden). Området vid Västertorpsskogen är inkluderat i kartläggning av biotoper och känsliga naturmiljöer i den befintliga grönstrukturplanen i Rimbo (Bilaga 1 – Biotopkartor över Rimbo).

Skogsmarken inom planområdet har i den tidigare naturvärdesinventeringen delats in i naturvärdesbiotoper, och delar av området hyser höga naturvärden (Sallmén, N. & Löf, 2019). Se även Bilaga 2 – Karta över naturvärdesklasser. Skogsmarken i Västertorpsskogen hyser en variation av naturvårdsarter inklusive flera rödlistade fågelarter, kärlväxter, mossor, svampar och groddjur varav flera kräver hänsyn och förstärkande åtgärder för att bevaras (se avsnitt 1.3).

Terrängen är svagt kuperad med viss blockighet och ett fåtal mindre insprängda hållpartier. Markfuktighetsklassen varierar i huvudsak mellan frisk och fuktig. Det finns också partier med relativt gott om död ved och en knapp handfull mindre blöta sump-partier. Inne i det övergripande planområdet ligger själva kvartersmarken som framöver kommer att exploateras för byggnationer av bostadshus med tillhörande park, grön och friluftsområde för sport/fritidsaktiviteter. Detta bebyggelseområde utgör knappt hälften (3,7 hektar) av planområdets areal. Exploateringsområdet skiljer sig inte åt i någon väsentlig grad med avseende på skogs och naturkaraktären mot de angränsande delområdena. Skötselplanen kommer att gälla enbart för det område som ligger utanför planerad kvartersmark.

1.2. Skogsbruksplanen

Som ytterligare underlag för en övergripande beskrivning av området har en genomgång av skogsbruksplanen gjorts för fastigheten Rimbo Tomta 2:42. Det var åtta skogsavdelningar som helt eller delvis berördes av planområdet, se tabell 1. Sju avdelningar hade målklass (MKL) PG, dvs Produktion med Generella naturhänsyn och endast en avdelning (nr 136) hade målklass NO, dvs Naturvård Orörd, där inga åtgärder föreslås utföras utan avdelningen lämnas för fri utveckling för att bäst gynna naturvärdena. Beståndsåldern varierade mellan 65 år och 109 år, där tall och gran dominerade med ringa till måttlig lövinblandning förutom i avdelning nr 38 som hade 53 % lövblandning. Avdelning nr 41 var ett rent (100 %)

tallbestånd. I tre av bestånden hade åtgärden gallring föreslagits med uttag 20-30 % av virkesförrådet. Dessa åtgärdsförslag är indragna/pausade tills vidare. Observera även att skogsbruksplanen inte är uppdaterad nyligen, och vissa värden (såsom naturvärden) kan ha utvecklats ytterligare sedan planen färdigställdes.

Tabell 1. Utdrag ur skogsbruksplanens avdelningsregister avd nr 36-41 för Norrtälje kommun 1000, Rimbo-Tomta 2:42.

Nr	Areal	Mkl	Hkl	Sl	Åld	m3sk/ha	m3skTot	Gy	Hgv	Dgv	Tillv%	T	G	L	Åtgärd	När	%	m3sk
35	1,8	PG	G1	T24	65	255	469	28	20	26	2,6	56	36	8	Gallr	2024	25	117
36	1,6	PG	S1	G25	109	345	565	33	23	31	1,6	9	84	8				
37	1,5	PG	G2	T26	91	466	701	41	25	33	1,5	80	12	9	Gallr	2024	20	140
38	0,4	PG	G2	B20	67	326	144	31	23	31	2,0	9	38	53	Gallr	2024	30	43
39	2,1	PG	S1	G28	90	313	649	31	22	30	2,0	0	68	32				
40	2,2	PG	S1	G26	102	308	673	29	24	32	1,7	12	76	13				
41	1,0	PG	S1	T22	94	250	253	28	19	25	1,9	100	0	0				
136	0,9	NO	K1	G25	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0				

1.3. Områdets arter och artskydd

Under den tidigare artskyddsutredningen har totalt tio fridlysta arter pekats ut som kan påverkas av detaljplanen, bland dessa finns flera fågelarter, kärlväxter och groddjur (Nygqvist, 2021). Av de tio arterna som behandlades i artskyddsutredningen fann man att grön sköldmossa och mindre hackspett kräver skyddsåtgärder för att inte påverka bevarandestatusen.

De viktigaste skyddsåtgärden för grön sköldmossa är att bevara skydds-zoner med orörd skog kring var och ett av fynden. Grön sköldmossa är känslig för förändringar i mikroklimat och det är viktigt att bevara beskuggning samt att säkerställa tillgången av lämpliga substrat i närområdet.

Den viktigaste skyddsåtgärden för mindre hackspett skedde i och med att gränsen för planområdet ändrades i samband med planerings-skedet så att en större del av aktivitetsområde norr om planområdet lämnas orörd (Nygqvist, 2021). Ytterligare åtgärder bör utföras inom planeringsområdet för att säkerställa tillgång av livsmiljöer även inom det planerade området. Dessa åtgärder presenteras under respektive delområdesbeskrivning samt i avsnitt 2.5 Förstärkningsåtgärder.

1.3.1 Artskydd

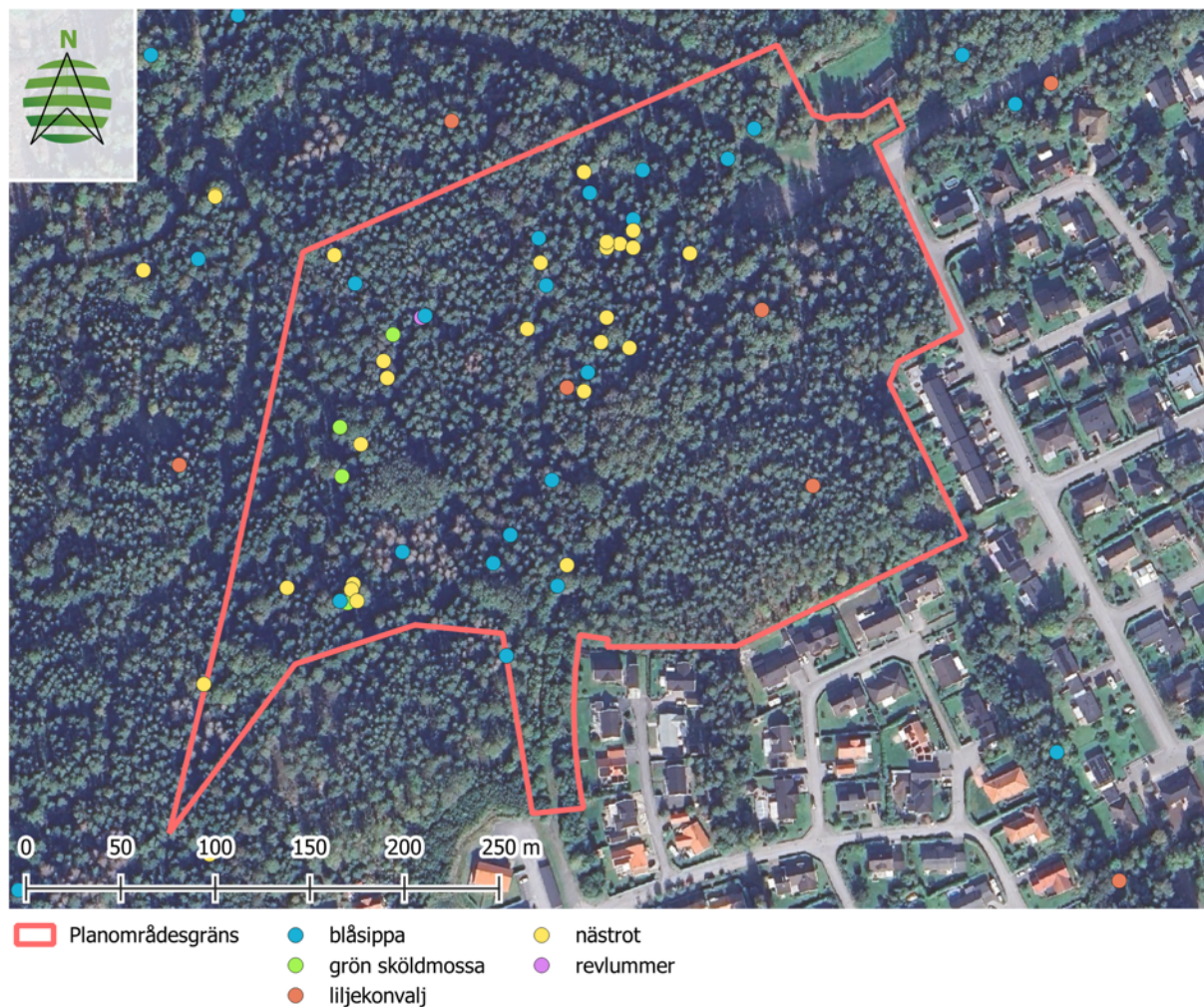
En artskyddsutredning har tidigare utförts inom ramen för den aktuella detaljplanen. Artskyddsutredningen utfördes av SWECO och omfattade genomgång av aktuella artskydd och nödvändiga skyddsåtgärder vid planområdet.

Artskyddsförordningen är kopplad till 8 kap. miljöbalkens bestämmelser om skydd för biologisk mångfald. Olika arter är skyddade på olika sätt och skyddet har därför delats in i olika paragrafer. Arter som kräver noggrant skydd enligt EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv regleras i 4 och 7 §§. I 4 § hanteras djur och i 7 § växter. Även de fågelarter som inte ingår i fågeldirektivet samt andra arter som enligt svensk bedömning kräver noggrant skydd omfattas av 4 §. Arter skyddade enligt 4 och 7 §§ finns upptagna i bilaga 1 till artskyddsförordningen.

Arter som skyddas enligt 6, 8 och 9 §§ kallas fridlysta och listas i bilaga 2. I 6 § finns regler om grod- och kräldjur samt ryggradslösa djur och i 8–9 §§ skyddas växter, lavar, svampar och alger. Arterna i bilaga 2 kan antingen vara fridlysta i hela eller i delar av landet.

1.3.2 Fridlysta arter som hittats inom planområdet

Kärlväxter

Figur 1. Fridlysta kärlväxter enligt SWECOS artskyddsutredning 2021. Artobservationerna är hämtade från Artdatabanken.

Blåsippa (*Hepatica nobilis*): Arten var relativt vanligt förekommande både lokalt och regionalt. Arten är fridlyst enligt paragraf 9 i artskyddsförordningen. Arten är livskraftig och har en gynnsam bevarandestatus. Skyddet gäller främst gentemot kommersiell insamling och bedömdes i detta sammanhang inte behöva beaktas i samband med denna typ av exploatering. Bedömningen gjordes att den planerade exploateringen inte kommer att påverka artens bevarandestatus.

Grön sköldmossa, (*Buxbaumia viridis*): Grön sköldmossa är fridlyst enligt 8 § i hela landet. Arten är upptagen i bilaga 2 till art- och habitatdirektivet (92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter), vilket innebär att särskilda bevarandeområden bör upprättas. Sweco konstaterade att arten var livskraftig och förekommer spritt i regionen och på ett antal platser i närheten av planområdet. Enligt rapportering av bevarandestatus för arter i Sverige 2019 har Grön sköldmossa gynnsam bevarandestatus i den boreala regionen. Arten lever på död och döende ved och ibland på levande träd med döda delar eller

svampar. Förekommer främst i barrskogsmiljöer. Vid avverkning bör liggande död ved lämnas samt lämna träd som åldras och dö sparas för att säkerställa kontinuerlig tillgång på livsmiljöer. Fynden av arten inom planområdet riskerar att påverkas till följd av avverkning. Fynd nr 238, 239 och 240 är gjorda under april 2020 (Figur 2). Fynd nummer 6 är en cirka 20 år gammal observation och ingen notering av arten gjordes på samma plats under de inventeringar som är utförda inom ramen för detta projekt. Ytterligare fyra fyndplatser finns noterade väster om planområdet. Om de tre nyliga fyndplatserna avverkas riskerar artens bevarandestatus lokalt att påverkas negativt. Med lokalt avses populationen knuten till skogsområdet norr om Rimbo. Därav rekommenderas ett antal skyddsåtgärder för arten. Om föreslagna skyddsåtgärder utfört bedöms ingen påverkan ske på artens bevarandestatus vare sig lokalt eller regionalt.

Figur 2. Fynd av Grön sköldmossa enl SWECOS artskyddsutredning 2021. Artobservationerna är hämtade från Artdatabanken. Observera att fynd nr 6 av grön sköldmossa avser en gammal observation som inte längre bedöms utgöra en aktiv förekomst av arten.

Liljekonvalj (*Convallaria majalis*): Arten är livskraftig och vanligt förekommande både regionalt och lokalt. Arten är skyddad enligt paragraf 9 i artskyddsförordningen. Skyddet gäller främst gentemot kommersiell insamling och bedöms inte behöva beaktas i samband med denna typ av exploatering. Därav kom arten inte att hanteras vidare inom den då gjorda

artskyddsutredning då den planerade exploateringen inte kommer att påverka artens bevarandestatus.

Nästrot (*Neottia nidus-avis*): Arten är livskraftig och vanligt förekommande både lokalt och regionalt. Arten är fridlyst enligt paragraf 8 i artskyddsförordningen samt signalart enligt Skogsstyrelsen. Nästrot hör till familjen orkidéer och är knuten till lövskog och ädellövskog. Arten kan komma att påverkas genom markanspråk av växtplatser och lämpliga biotoper. Då arten är så pass vanligt förekommande både regionalt och i närområdet bedöms ingen påverkan ske på artens bevarandestatus.

Revlumner (*Lycopodium annotinum*): Arten är livskraftig och vanligt förekommande både regionalt och lokalt. Arten är skyddad enligt paragraf 9 i artskyddsförordningen. Skyddet gäller främst gentemot kommersiell insamling och bedöms inte behöva beaktas i samband med denna typ av exploatering. Därav kommer arten inte att hanteras vidare inom ramen för denna artskyddsutredning. Bedömningen görs att den planerade exploateringen inte kommer att påverka artens bevarandestatus.

Fåglar

Inom planområdet finns fynd av fem fågelarter som finns upptagna i artskyddsförordningen bilaga 1 och/eller är rödlistade. Nedan redogörs för påverkan på var och en av dessa. Figur 8. Skyddade fåglar inom och i anslutning till planområdet.

Duvhök, (*Accipiter gentilis*): Arten är rödlistad som nära hotad och fridlyst enligt paragraf 4 i artskyddsförordningen. Ett osäkert fynd av arten är gjort inom planområdet. Det rör sig om en trolig slaktplats som indikerar att arten förmodligen födosöker inom området. Under Naturföretagets inventering gjordes inga observationer som skulle tyda på häckning inom området. 13 Arten kan eventuellt påverkas i form av förlust av födosöksområde. Bedömningen görs att projektet inte kommer att påverka artens bevarandestatus i och med att fyndet är relativt osäkert och att arten inte bedöms häcka inom området.

Gulspurv, (*Emberiza citrinella*): Arten är rödlistad som nära hotad och fridlyst enligt paragraf 4 i artskyddsförordningen. Arten är vanligt förekommande i regionen och två observationer har gjorts inom planområdet. Påverkan från projektet bedöms inte vara av sådan grad att arten påverkas på ett betydande sätt. Arten förekommer i lövträdsområden i annars öppnare områden. En mer parkliknande miljö med buskar och lövträd kan snarare gynna arten. Bevarandestatus för arten bedöms ej påverkas.

Grönsångare, (*Phylloscopus sibilatrix*): Arten är rödlistad som nära hotad och fridlyst enligt paragraf 4 i artskyddsförordningen. Arten är relativt vanligt förekommande i regionen. Arten förekommer främst i högvuxen skog, i huvudsak i olika lövträdsrika miljöer såsom lövskogar och blandskogar med barr- och lövträd.

Mindre hackspett, (*Dryobates minor*): Arten är rödlistad som nära hotad och skyddad enligt paragraf 4 i artskyddsförordningen. Arten lever i eller på död-döende ved och ibland också levande träd med döda träddelar eller svampar, främst i lövträdsområden. Inga observationer av arten är gjorda inom planområdet. Närmsta fynden ligger cirka 400 meter syd- och nordost om planområdet. Stora delar av planområdet utgörs av aktivitetsområde för arten enligt Callunas habitatnätverksanalys (Kindvall, 2019). Huvuddelen av dessa

aktivitetsområden består av barrskog och är därmed av något lägre kvalitet för arten. Ingen häckningsbiotop förekommer inom planområdet enligt analysen. Aktivitetsområden som överstiger 31 hektar bedöms vara tillräckligt stora för att arten ska kunna nyttja dem regelbundet. Området i norr är mindre än 31 hektar och därmed för litet enligt Callunas analys för att fungera för reproduktion. Men det kan i verkligheten finnas ytterligare delar som arten kan nyttja som inte uppmärksammades i GIS-analysen, dels kanske det räcker med ett par hektar mindre än 31 ha för vissa individer. Dessa mindre områden kan dessutom fungera som födosöksområden för att länka ihop övriga aktivitetsområden i landskapet. Bebyggelse inom planområdet skulle utgöra ett avbrott i aktivitetsområdena som går i princip utan avbrott nerifrån Långsjöns norra strand upp till de stora lövområdena i Näset i nordost (och även vidare norrut). Bedömningen görs att det kan finnas en risk för indirekt påverkan när spridningsstråket inom planområdet försvinner. Aktivitetsområdena kommer även att minska ytmässigt till följd av exploateringen. Arten är arealkrävande och åtgärder bör vidtas för att i möjligaste mån gynna artens spridningsmöjligheter och förstärka livsmiljöer. Detta för att minska risken för indirekt påverkan på arten, som skulle kunna försvåra för artens möjligheter att upprätthålla gynnsam bevarandestatus.

Spillkråka, (*Dryocopus martius*): Arten är rödlistad som nära hotad och skyddad enligt paragraf 4 i artskyddsförordningen och är upptagen i EU:s fågeldirektiv bilaga 1. Under Naturföretagets inventering sågs arten födosöka inom naturvärdesobjekt E strax norr om planområdet. Ingen aktivitet förekom dock som indikerade häckning. Naturvärden i form av död ved inom naturvärdesobjektet är gynnsamt för arten. Mycket av den döda veden är relativt nyskapad sedan stormen Alfrida. På sikt bedömer Naturföretaget området inneha fina miljöer för hackspettar. Detta eftersom det finns yngre lövträd med potential att bli goda efterföljare. Arten kan påverkas negativt till följd av biotopförlust. Dock bedöms artens bevarandestatus inte komma att påverkas. De förslag på skyddsåtgärder som föreslås för mindre hackspett är gynnsamma även för spillkråka.

Groddjur

Under 2019 hade Naturföretaget i uppdrag att inventera groddjur inom dåvarande planområde (Sallmén & Löf, 2019). Vid inventeringen hittades åkergroda och vanlig groda. Åkergroda är upptagen i EU:s art- och habitatdirektiv bilaga 4 och är fridlyst enligt 4§ artskyddsförordningen. Vanlig groda är fridlyst enligt 6§ i artskyddsförordningen i hela landet. Inga romklumpar, spel eller lek observerades och förutsättningarna för reproduktion bedömdes som mindre bra, men enstaka potentiella lekvatten förekommer som med tillräckliga försiktighetsåtgärder kan bevaras (se avsnitt 2.1). Det finns även andra lämpliga skogsområden kvar i närheten, och åkergroda och vanlig groda är fortfarande vanliga arter i landskapet. Mot bakgrund av ovanstående bedöms arternas bevarandestatus inte påverkas vid en exploatering.

Tabell 2. Övriga Naturvårdsarter funna från tidigare Naturvärdesinventeringar (Naturföretaget 2018, Naturföretaget 2019, Naturföretaget 2020). Rödlistningskoder EN= Starkt hotad; NT= Nära hotad; CR=Akut hotad; VU= Sårbar. Observera att inventeringen 2018 inbegriper ett större område (>100 hektar) inklusive planområdet, medan inventeringen 2019 och 2020 (grönmarkerat) bara inventerat planområdet och dess närhet.

Artnamn	Rödlistad	Signalart	Skyddad art	Typisk art	Kommentar
Kärlväxter					
Ask	EN				
Bockrot		X			Signalart enl. ÄoB
Brudbröd		X			Signalart enl. ÄoB
Fläcknycklar		X	X		Signalart enl. SKS, Fridlyst enl. 8§ Artskyddsförordningen
Knärot	NT	X	X	X	Rödlistad, Signalart enl. SKS, Fridlyst enl. 8§ Artskydds-förordningen, Typisk art för 9010
Natt och dag		X			Signalart enl. ÄoB
Ormbär		X		X	Signalart enl. SKS, Typisk art för 9050
Skogsalm	CR				Rödlistad
Spindelblomster		X	X	X	Signalart enl. SKS, Fridlyst enl. 8§ 9 Artskyddsförordningen, Typisk art för 9010
Strutbräken		X		X	Signalart enl. SKS, Typisk art för 9050
Svart trolldruva		X		X	Signalart enl. SKS, Typisk art för 9050
Sårläka		X		X	Signalart enl. SKS, Typisk art för 9050
Tallört				X	Typisk art för 9010
Tibast		X			Signalart enl. SKS
Ängsvädd		X			Signalart enl. ÄoB
Ögonpyrola		X		X	Signalart enl. SKS, Typisk art för 9010
Lavar					
Gammelgranslav					
Glansfläck		X			Signalart enl. SKS
Grå punktlav					
Kattfotslav		X		X	Signalart enl. SKS, Typisk art för 9010
Mossor					
Asphättemossa				X	Typisk art för 9010
Platt spretmossa				X	Typisk art för 9080
Långfliksmossa		x			Signalart enl. SKS

Vedsäckmossa	VU	X			Rödlistad, Signalart enl. SKS
Vedtrappmossa	NT	X		X	Rödlistad, Signalart enl. SKS, Typisk art för 9010
Svampar					
Bolmörtsskivling		X			Signalart enl. SKS
Dofftaggsvamp	NT	X			Rödlistad, Signalart enl. SKS
Fjällig taggsvamp		X			Signalart enl. SKS
Flattoppad klubbsvamp	NT	X			Rödlistad, Signalart enl. SKS
Gultoppig fingersvamp	NT	X			Rödlistad, Signalart enl. SKS
Grangräticka	VU	X			Rödlistad, Signalart enl. SKS
Granticka	NT	X			Rödlistad, Signalart enl. SKS
Gropticka	NT	X		X	Rödlistad, Signalart enl. SKS, Typisk art för 9010
Korallfingersvamp		X			Signalart enl. SKS
Luddticka		X			Signalart enl. SKS
Orange taggsvamp	NT	X			Rödlistad, Signalart enl. SKS
Rödgul trumpetsvamp		X			Signalart enl. SKS
Skarp droptaggsvamp		X			Signalart enl. SKS
Stor aspticka	NT	X			Rödlistad, Signalart enl. SKS
Strimspindling		X			Signalart enl. SKS
Svart taggsvamp	NT	X			Rödlistad, Signalart enl. SKS
Svavelrisk		X			Signalart enl. SKS
Tallticka	NT	X			Rödlistad, Signalart enl. SKS
Trådticka		X		X	Signalart enl. SKS, Typisk art för 9010 och 9050
Ullticka	NT	X		X	Rödlistad, Signalart enl. SKS, Typisk art för 9010
Veckticka	NT	X			Rödlistad, Signalart enl. SKS

2. Åtgärder Initialt och under byggtiden

Eftersom området är av stor vikt för bevarandestatusen för ett flertal arter kan kommunen med fördel använda fällda träd från byggnationen för att placera som död ved i solbelysta lägen, detta kan fungera som substrat för insekter (faunadepåer). Grov död lövved från exempelvis asp och björk bör prioriteras vid en sådan åtgärd. Inom och i kanten av planområdet finns det elljusspår och markerade anlagda stigar som används flitigt. Då området har drabbats av barkborreangrepp förekommer det stående döda träd och i de fall dessa står längs med spår och stigar utgör de "riskträd" som rekommenderas att fällas för att undvika incidenter och fara för allmänheten. De fällda träden kan sedan med fördel lämnas kvar vid sidan av spåren och stigarna, eller på annan lämplig plats inom utpekad naturmark.

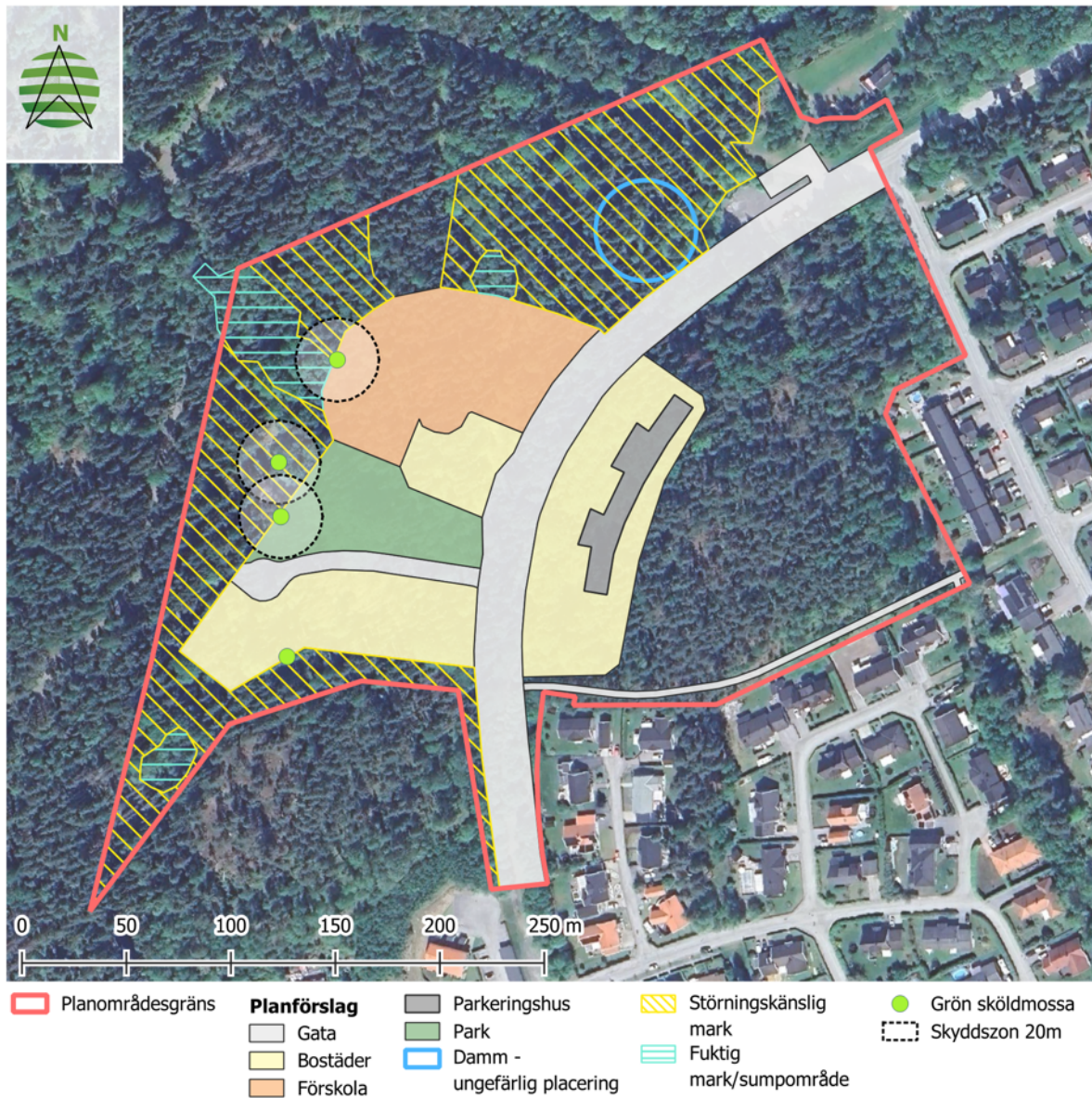
Det går även att använda block och stenar från schaktningen för att skapa stenrösen som kan vara till nytta som skydd och övervintringsplatser för groddjur. Dessa bör i så fall skapas inom 20 meters avstånd från möjliga lekvatten och dammar.

2.1. Riktlinjer i exploateringskedet

Det är viktigt att inblandade i exploateringen är informerade och insatta i de övergripande riktlinjerna i artskyddsutredningen, vilka artfynd som påträffats och var dessa är belägna inom området och framför allt att man följer skyddsåtgärderna som slagits fast. Av de påträffade skyddsvärda arterna kan särskilt nämnas grön sköldmossa där tre fynd ligger inom planområdet och i gränzonen till bebyggelseområdet (Figur 2). Fynden har här fått en skyddszon på 20 meter och inom denna skyddszon får ingen avverkning ske och liggande död ved bör lämnas orört. Biotopstärkande åtgärder kan utföras i anslutning till kända fynd, främst genom att säkerställa tillgången av död granved (mossans huvudsakliga substrat). I dagsläget finns dock en mycket god tillgång av död ved i området, varför skapande av ytterligare död granved ej bedöms nödvändigt.

Utanför bebyggelseområdet men inom planområdet påträffades vidare tre mindre sumplokaler (Delområden B och D) (Figur 4). Dessa sumplokaler kan utgöra värdefulla miljöer för bland annat groddjur. Här det viktigt att inte störa och påverka den naturliga hydrologin och undvika skogskörning med tunga maskiner i en zon på minst 10 meter runt ytterkanten på sumplokalerna. Marken i de norra och västra delarna av området är över lag känslig för störningar, då det finns insprängda blöta partier och partier med finkorniga jordmåner (även brunjord) och därför bör man om möjligt undvika körning i dessa områden (Figur 3).

Död ved från grova lövträd som avverkas i samband med exploateringskedet kan utgöra värdefulla substrat för bland annat vedlevande svampar och insekter om de placeras på annan lämplig mark inom planområdet. Grova aspar kan därför lämpligtvis flyttas till andra delar av den kvarvarande skogen. Faunadepåer av död ved kan även användas på liknande sätt som stenrösen för att gynna groddjur och andra smådjur.

Figur 3. Kartan visar en översikt över marktyper och känsliga markområden som är känsliga för exempelvis påverkan på hydrologi och körskador. De känsligaste områdena utgörs av fuktig mark/sumpområden, samt de bördiga finjordsrika områdena i norr och nordväst som alla är ömtåliga för exempelvis körskador.

Sammanfattningsvis:

- utpekade skydds-zoner till grön sköldmossa ska bevaras intakta.
- utdikande åtgärder och andra markavvattnande åtgärder undviks (den naturliga hydrologin inom naturmarken bör bevaras för att möjliga lekplatser för groddjur ej ska påverkas negativt).
- körning med tunga maskiner bör undvikas inom områden med känslig hydrologi och känsliga markförhållanden.
- lövträd ska i största möjliga mån bevaras och gynnas inom all kvarvarande naturmark.
- grova lövträd som avverkas under exploateringskedet placeras inom kvarvarande naturmark eller används för att skapa faunadepåer.

3. Skötselplan

3.1. Skötselplanens syfte och mål

Denna skötselplan gäller i tio år från planens färdigställande, dvs 2024 – 2033.

Skötselplanens syfte är att utgöra ett praktiskt verktyg för förvaltning, planering och genomförande av skötselåtgärder samt för dokumentation och uppföljning av mål.

Skötselplanen utgör alltså ett målstyrningsinstrument där det framgår tydligt vad som får och ska göras samt vad man inte får göra. I skötselplanen beskrivs de åtgärder som behöver genomföras i området för att syftet och målet i skötselplanen ska kunna uppnås, och som får vidtas av skötselansvariga inom ramen för dennes befogenheter och ansvar. Indelningen i olika skötselområden med konkreta skötselåtgärder och tydliga kartor ökar skötselplanens användbarhet i det dagliga arbetet.

Fokus ligger på främst åtgärdsförslag som gynnar de skyddsvärda arterna från tidigare utredningar som har påträffats i området, och framför allt grön sköldmossa och mindre hackspett som särskilt pekats ut i artskyddsutredningen. Därutöver ges även förslag på hur värdefulla sumplokaler och känslig mark inom området kan gynnas av skyddsåtgärder.

3.1.1 Långsiktigt skogsskötsel

Under planperioden (2024-2033) har inga förslag på skogsbruksåtgärder angetts. Då delar av området har höga naturvärden och hela området är beläget i tätortsnära områden bör inga omfattande skogsbruksåtgärder genomföras. På lång sikt kan hyggesfria förnygringsmetoder praktiseras om det anses behövas för att skapa naturlig förnygring av ljuskrävande trädslag, såsom asp, björk och tall. Rekommendationer av skogsbruksåtgärder utgår från skogens ålder och trädslagsblandning. För bestånd som anses vara lämpliga för förnygring i framtiden finns i huvudsak tre alternativ:

Luckhuggning – För att gynna pionjärträdslag (lövträd) och andra ljuskrävande trädslag (tall) är luckhuggning en lämplig metod. Storleken på luckan avgör möjligheten för ljuskrävande trädslag att etablera sig – där stora luckor ökar chansen. I regel krävs luckor på minst 20 m diameter för att ljuskrävande trädslag såsom trivallövträd ska kunna etablera sig. På magra marker behöver luckorna ofta vara större (Andersson & Appelqvist, 2020). Enligt Skogsstyrelsen rekommendationer bör en lucka vara max 0,25 hektar för att definieras som hyggesfritt (Appelqvist et al. 2021). Syftet med denna förnygringsmetod är att bibehålla skogskänslan under förnygringsfasen.

Selektiv avverkning – Vid selektiv avverkning föreslås endast en liten andel av beståndets volym avverkas, förslagsvis 5% av den stående volymen, med långa tidsintervall. Avverkning fokuserar på specifika trädslag eller de allra största träden. Denna metod bör tillämpas i grandominerade skogar, eftersom gran kan förnygras i skuggiga miljöer. Viktigt är att avverkning görs så att den främjar en flerskiktad struktur.

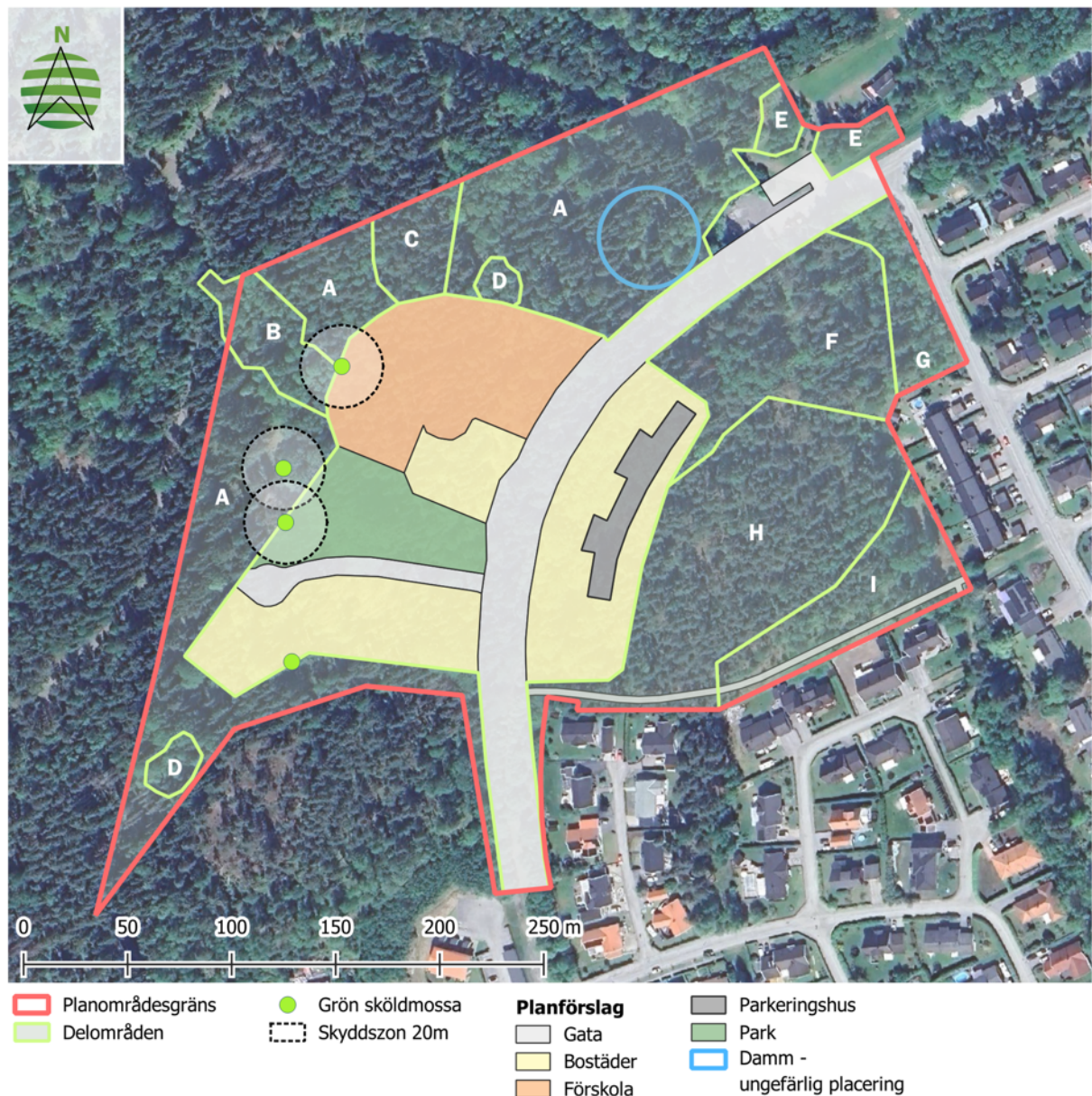
Blädning- I yngre grandominerade områden kan röjning och tidig gallring fokusera att på sikt skapa ett skiktat bestånd genom att lämna de allra lägsta och högsta granarna. Om en

sådan selektiv åtgärd utförs även vid framtida gallringar finns möjlighet att beståndet blir fullskiktat. Då kan blädningsbruk tillämpas.

Det är också lämpligt att lämna mindre partier ogallrade. Detta skapar självgallrade och senvuxna träd som gynnar flera naturvårdsarter av vedlevande insekter.

3.1.2 Skötselområden

All naturmark inom skötselområdet har delats in i separata skötselområden. Gränserna för varje delområde avspeglar lokala skillnader i skogstyp, skötselbehov och naturvärden (Figur 4). Nedan presenteras varje delområde med beskrivning av nuvarande värden, ekologisk målbild, samt översiktliga sköselförslag.

Figur 4. Översiktskarta över planområdet med respektive objekt/delområde. Gränserna för varje delområde avspeglar skillnader i skogstyp, skötselbehov och naturvärden.

Delområde A

Detta delområde sträcker sig i ett sammanhängande parti norr och väster om bebyggelse- och exploateringsområdet. Delområdet består huvudsakligen av grandominerad sluten äldre skog med inblandning av tall och löv (främst björk, asp och al) med gott om grova aspar med bohål samt äldre björkar. Fläckvis finns det gott om död liggande ved, både av asp och gran men även spridda stående död ved. Marken är frisk och något kalkpåverkad, med blåbär och lågörter som dominerar i fältskiktet. Området är svagt kuperad med spridda mindre block. Spridda hasselbuketter påträffades vid inventeringen i hela beståndet samt enstaka klenare ek i underskiktet.

Areal: 2,49 hektar

Ålder: Något olikåldrigt 70-100 år

Trädslagblandning: 80 % gran, 10 % tall, 10% löv

Målbild: Blandskog, helst flerskiktad, med riklig förekomst av grova och gamla träd av både barr och lövträd. Opåverkad hydrologi, och det ska finnas rikligt med grov död ved av både barr- och lövträd i olika nedbrytningsstadier.

Skötsel: Förekommande arter kräver ett kontinuerligt trädskikt och gynnas av skog under fri utveckling. Se över förekomst av riskträd i beståndskant och längs med elljusspår och markerade stigar och vid angeläget behov avverka dessa. Påtaglig avverkning och gallring av träd kan påverka naturvärdena negativt. Enstaka lövträd kan veteraniseras genom katning eller toppkapning för att gynna förekomsten av vedlevande insekter vilket i sin tur kan gynna mindre hackspett och andra hackspettsarter. Veteraniserande åtgärder bör motsatt undvikas på gran då det kan inducera stress och angrepp av granbarkborre. Ung, självföryngrad gran är positivt för den långsiktiga skogliga kontinuiteten men kan i enstaka fall röjas om det krävs för att gynna utvalda lövträd. Delområdet bör därför i övrigt lämnas för fri utveckling.

Figur 5. Delområde A består av grandominerad skog men med påtagligt inslag av olika lövträd, såsom asp och björk. Det finns en god tillgång av död ved.

Delområde B:

Fuktig skog och sumpskog med både barr- och lövträd. Flerskiktad struktur med gran i olika åldrar och dimensioner, samt påtagligt inslag av triviala lövträd, framför allt björk. Grunda, öppna vattenspeglar förekommer under vårsmältning. Det finns ett visst inslag av död ved, främst liggande död ved.

Areal: 0,21 hektar

Ålder: Något olikåldrigt 70-100 år.

Trädslagsblandning: 60% gran, 20% löv, 10% tall.

Målbild: Blandskog med både barr- och lövträd på fuktig/blöt mark, flerskiktad struktur bör eftersträvas. Bevarad hydrologi (de befintliga "gluparna"/vattensamlingarna bör även fortsättningsvis vara vattenfyllda under perioder av året). Det ska finnas ett tydligt inslag av död ved i hela området.

Skötsel: Bevara hydrologin i området. Då lokalen är värdefull för fåglar och groddjur är det viktigt att inte inverka på den naturliga hydrologin och att säkerställa vattentillförseln, exempelvis bör dikeseffekter i närområdet undvikas. Ung, självföryngrad gran är positivt för den långsiktiga skogliga kontinuiteten men kan i enstaka fall röjas om det krävs för att gynna utvalda lövträd.

Figur 6. Delområde B består av ett sumpskogsparti med både barr- och lövträd. Den primära hänsynen för området är att bevara hydrologin.

Delområde C:

Talldominerad skog på en liten höjd. Svagt kuperat och blockigt parti, med högvuxna tallar. En del yngre gran växer in i beståndet, men naturvärdet inom ytan bedöms i huvudsak vara knutet till tall. Det finns en viss förekomst av död ved med viss lågakontinuitet.

Areal: 0,18 hektar

Ålder: 80-100 år

Trädslagblandning: 90 % tall, 5 % gran, 5 % löv.

Målbild: Målet är en talldominerad skog med grova och gamla träd, förekomst av högkvalitativ död tallved (silverved) och halvöppen struktur.

Skötsel: Tall är det dominerande trädslaget och bör prioriteras och gynnas vid skötsel. Røj därför bort all inväxande ung gran (<10 cm stamdiameter) inom 3 - 5 år. Kata ett 10-tal tallar, i syfte att skapa högkvalitativ och kådindränkt tallved (silverved),

Figur 7. Delområde C utgörs av högvuxen tallskog där det pågår viss inväxning av ung gran. Lämplig skötsel för att gynna tallen inkluderar att röja bort ung gran samt att kata tallar.

Delområde D:

Delområdet består av två separata sumpskogspartier/gölar med tillhörande kantzoner av träd. Bägge delar av område D har under perioder en öppen vattenspegel som kantas av träd såsom klibbal, björk och gran. Al med sockelbildning förekommer också. Det finns ett visst inslag av död lövved av klenare typ. Gölarna är värdefulla för bland annat groddjur och har även pekats ut som groddjursmiljö under naturvärdesinventeringen.

Areal: 0,09 hektar

Ålder: Något olikåldrigt, ca 70-100 år.

Trädslagsblandning: 50% gran, 50 % löv.

Målbild: Skoglig våtmark med tillgång till vatten under delar av året. Det ska finnas ett kontinuerligt trädskikt med förekomst av flera trädarter, inklusive ett påtagligt inslag av lövträd.

Skötsel: Bevara den naturliga hydrologin genom att undvika utdikande åtgärder i närområdet. Ung, självföryngrad gran är positivt för den långsiktiga skogliga kontinuiteten men alltför kraftig vegetation minskar solinstrålningen vilket i sin tur kan ha en negativ påverkan på gölarnas potential som lekvatten för groddjur. Gran kan därför i enstaka fall röjas om det krävs för att gynna utvalda lövträd eller öka solinstrålningen. Delområdet bör i övrigt lämnas för fri utveckling.

Figur 8. Delområde D består av två mindre gölar med öppet vatten, som omges av löv- och barrträd. Den viktigaste åtgärden för att bevara naturvärdet är att säkerställa att hydrologin i området bevaras.

Delområde E:

Delområdet består av yngre björkdungar, med enstaka solitär tall samt ett underskikt av lövsly. Svagt kuperad mark med ett dike som rinner genom.

Areal: 0.13 hektar

Ålder: 30 år

Trädslagsblandning: 90 % björk, tall 5 och sälg, asp och al resterande 5%.

Målbild: En halvöppen lövskogsdunge med ljusgenomsläpp och förekomst av träd i olika åldrar. Det ska helst finnas förekomst av död lövved, gärna både liggande och stående.

Skötsel: Håll efter inväxande gran genom röjning, i syfte att gynna lövträden. De triviala lövträden i busk- och underskiktet kan vid förtätning glesas ut (återkontroll inom tio år). All död ved som bildas inom delområdet ska bevaras.

Figur 9. Delområde E består av två dungar med yngre björkskog. Området bör skötas för att bevara dominansen av lövträd och på sikt säkerställa ett inslag av död lövved.

Delområde F:

Blandskog som domineras av grov och högvuxen gran, men med påtagligt inslag av asp och äldre tall. Skogen står i en svag nordsluttning. Det finns rikligt med död ved, inklusive några döda stående granar längs norra beståndskanten och viss grad av lågakontinuitet. Större delen av beståndet är friskt men det finns några (ca 5-7) riskträd (döda stående granar nära beståndskanten).

Areal: 0,73 hektar

Ålder: Något varierat, ca 80-110.

Trädslagsblandning: 80 gran, 10 tall, 10 löv.

Målbild: Blandskog med riklig förekomst av grova gamla träd (både barr- och lövträd), helst med flerskiktad struktur med träd i olika åldrar och dimensioner. Det ska finnas en kontinuerlig tillgång av grov död ved i olika nedbrytningsstadier.

Skötsel: De granbarkborredödade granar som finns längs den norra beståndskanten och som utgör riskträd kan fällas. De döda stammarna lämnas dock kvar eller placeras på annan lämplig plats i skogen. För att på lång sikt minska risken för framtida granbarkborreangrepp bör man sträva efter en större lövträdsinblandning, dvs gynna lövuppslag i samband med skötselåtgärder. Ung, självföryngrad gran är positivt för den långsiktiga skogliga kontinuiteten i avdelningen men kan i enstaka fall röjas om det krävs för att gynna utvalda lövträd. I övrigt krävs inga skötselåtgärder för att gynna naturvärdet utan delområdet lämnas för fri utveckling.

Figur 10. Delområde F består av grov och högvuxen skog i en nordsluttning. Inom delområdet finns flera granbarkborredödade granar som på sikt kan utgöra riskträd.

Delområde G:

Ett äldre talldominerat delområde i östra delen av planområdet. Delområdet gränsar mot väg och villaområde. Förutom tall finns det flera olika spridda unga lövträd såsom fågelbär, sälg, asp och ek. Blåbär dominerar markvegetationen. Området är solbelyst och öppet mot vägen. Gamla tallar och unga lövträd är ljuskrävande och kan på sikt missgynnas av inväxande gran. Terrängen är i huvudsak plan med ringa förekomst av död ved.

Areal: 0,23 hektar

Ålder: Varierad ålder, ca 20-120

Trädslagsblandning: Tall 80, löv 15, gran 5

Målbild: Talldominerad blandskog med förekomst av grova och gamla träd, solbelysta träd, samt påtagligt inslag av lövträd och med förekomst av död ved.

Skötsel: Röj och hugg bort inväxande ung gran (<15cm stamdiameter), för att gynna grova och gamla tallar samt lövträd, särskilt i kanten/brynet mot villaområdet. Åtgärden bör utföras inom 3-5 år.

Figur 11. Delområde G har förekomst av grova tallar, unga lövträd och gran i varierande åldrar. Naturvårdande skötsel inkluderar lämpligen att röja bort inväxande gran för att gynna lövträd och grova tallar.

Delområde H:

Tallskog på torr mark, delvis på hållmark. I huvudsak relativt tätt med träd men med enstaka solbelysta lägen. Enstaka äldre gran finns samt en mindre mängd ung gran. Spridda enstaka kläna lövträd såsom ek och björk förekommer också. Svagt kuperad terräng och sparsamt med död ved, men med viss lågakontinuitet.

Areal: 1,29 hektar

Ålder: ca 80

Trädslagsblandning: 90 tall, 5 gran, 5 löv.

Målbild: Halvöppen tallskog med grova och gamla träd i solbelysta lägen och med förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier. Ljus- och värmekrävande arter knutna till tall ska prioriteras inom delområdet.

Skötsel: Skötsel av torr tallskog bör ske med "brandefterliknande" åtgärder: kata ca 15-20 tallar i beståndet. Några tallar (ca 4-6 st) kan samtidigt stamfällas för att skapa små luckor och skapa död ved. På sikt behöver sannolikt ung gran röjas bort eller glesas ut (5-10 års sikt).

Figur 12. Delområde H består av tallskog, delvis på hållmark. Naturvårdande skötsel inom området inkluderar lämpligen att kata tallar (brandefterliknande åtgärder) samt att stamfälla flera träd.

Delområde I:

Blandskog med tall, asp, björk, enstaka ek och sälg. Många unga och klena lövträd förekommer. Det förekommer fläckvis inväxning med ung gran. En del enbuskar förekommer också. Ganska solbelyst och öppen miljö som angränsar till bostäder. I huvudsak en plan terräng med sparsam förekomst av död ved. På sikt kan delområdet bli gynnsamt för värmekrävande vedinsekter knutna till tall och lövträd.

Areal: 0,44 hektar

Ålder: Varierande ålder, ca 20 år (lövträd) till 80 år (tall).

Trädslagsblandning: 75% tall, 20% löv. 5% gran.

Målbild: Solbelyst och halvöppen blandskog som domineras av tall och olika lövträd. Förekomst av gamla, grova träd och det ska finnas död ved.

Skötsel: Røj bort all ung gran (<15 cm stamdiameter) inom 3- 5 år för att gynna utvecklingen av lövträd och tall. Täta uppslag med lövsly kan glesas ut något genom röjning. Spirea förekommer och bör avlägsnas med rötterna.

Figur 13. Delområde I består av blandskog med påtagligt inslag av unga lövträd, som med rätt skötsel på sikt kan utvecklas till en värdefull miljö för exempelvis fåglar och vedlevande insekter.

Dagvattendamm:

Dagvattendammens huvudsakliga syfte är att ta emot avrunnet vatten från planområdet, exempelvis ansamlat vatten från hårdytor, vägar och tomtmarker. Dammen har dock även potential att utgöra en värdefull miljö för flera arter, förutsatt att den utformas och sköts på ändamålsenligt vis.

Målbild: Dammen ska ha potential att hysa en mångfald av organismer, inklusive groddjur, insekter och en variation av kärlväxter. Dammen har en djuphåla som inte torkar ut under sommaren och som hålls fri från fisk och kräftor. Det finns solinstrålning under minst delar av dagen och växtsammansättningen i och kring dammen består av en mångfald av arter. Strandzonen är flack och det ska finnas en påtaglig täckningsgrad av undervattensväxter (gärna omkring 50 % av ytan). Högvuxen vegetation förekommer sparsamt, och död ved, större sten eller stensamlingar ska finnas i närheten av vattnet.

Skötsel: Vattentillgången bör om möjligt säkras. För att dammen ska utgöra en bra lokal för bland annat groddjur krävs kontinuerlig vattentillgång.

Överflödigt eller invasiv vegetation bör rensas bort. Buskar och träd som skuggar del av dammen är positivt för många organismer, men viss solinstrålning från söder ska bevaras för att vattentemperaturen ska bli tillräckligt hög under våren - vilket gynnar groddjurens underlekperioden. Alger, kaveldun, bladvass och sly är naturliga inslag i dammar men riskerar i vissa fall att konkurrera ut andra arter och på så vis minska mångfalden. Regelbunden rensning av vegetation och lövsly kan därför vara nödvändigt. Åtgärderna utförs normalt under hösten för att minimera störning av groddjur och annan fauna.

Även landmiljön runt dammar är viktiga som födosöksmiljöer och övervintringsplatser för groddjur. I brist på sådana miljöer kan stenrösen eller högar med död ved skapas. Dessa bör helst ligga inom 20 meter från potentiella lekvatten och dammar.

3.2. Förstärkningsåtgärder

Flera förstärkande naturvårdsåtgärder kan användas för att snabba på utvecklingen av naturvärden i de kvarvarande delarna av naturmarken inom planområdet. Åtgärderna syftar till att skapa värdefulla substrat för arter som grön sköldmossa och mindre hackspett, samt att vidare utveckla naturvärdet i delar som idag har begränsade naturvärden.

Skötselåtgärder för varje enskilt delområde presenteras i avsnitt 2.3 samt i Figur 4. Nedan följer en sammanfattning av utpekade förstärkningsåtgärder inom naturmarken:

- **Skyddszoner:** En viktig förstärkningsåtgärd i skötselplanen är upprättande av skyddszoner runt fynden av grön sköldmossa och där ingen avverkning får ske och liggande död ved lämnas orört - vilken är mossans huvudsakliga substrat. En annan viktig förstärkande åtgärd är skyddszoner runt de två mindre sumplokalerna (delområden B och D) där ingen körning eller avverkning får ske utom möjligen en lättare naturvårdsröjning där lövträd kan friställas. Denna skyddszon är viktig för att bevara beskuggningen och fuktigheten i och runt sumplokalerna, samt att inte påverka hydrologin negativt.
- **Katning:** I talldominerade bestånd kan s.k. "katning" av äldre tallar vara ytterligare en förstärkande åtgärd. Katning innebär att man manuellt barkar en del av nedre stammen (en tillräcklig del av stamomkretsens bark måste dock sparas för vatten och näringstransport). Genom att frilägga stamveden på katningsstrimman så utvecklas det kådrik ved, som på sikt, när trädet dör bildar långsamt nedbrytbar ved, s.k. silverved vilket bland annat gynnar sällsynta vedlevande insektsarter och lavar.
- **Naturvårdsgallring och röjning av konkurrerande gran:** I området kan man som en generell förstärkande åtgärd gynna gamla tallar och grova lövträd som är (eller kan komma att bli) naturvärdesmässigt värdefulla träd genom att friställa från inväxande gran som hotar att konkurrera med dessa träd. Denna åtgärd kan också förstärka rekreations- och friluftsvärdena i området genom att området kommer att upplevas öppnare och ljusare. Naturlig föryngring av gran är dock i grunden positivt inom områden som har en befintlig inblandning av mogen gran och bör generellt bevaras som efterträdare till dessa.
- **Veteranisering av enstaka grova (levande lövträd):** Åtgärden kan specifikt utföras för att öka tillgången till lämpligt substrat för vedlevande insekter vilket i sin tur gynnar mindre hackspett och andra hackspettsarter. Ett mindre antal (3-6) lövträd kan katas eller toppkas. Det måste samtidigt säkerställas att det finns en livskraftig population av friska lövträd inom området så att kontinuiteten av skadad och död lövved säkras på lång sikt. Större mängden av tillgängliga och lämpliga lövträd återfinns inom Delområde A (Figur 4).
- **Skapa stenrösen och faunadepåer:** Högar av sten, vare sig det är sprängsten eller natursten, gynnar grod- och kräldjur. Särskilt om dessa ligger vid soliga platser och i närheten av lekvatten för groddjur. På liknande sätt kan ansamlingar med död ved skapas, med fördel från döda trädstammar som avverkats i samband med

exploateringsskedet. Dessa "faunadpåer" gynnar även annat djurliv, såsom insekter och mindre däggdjur.

- **Träd- och växtval inom kvartersmarken:** Medvetna växtval i samband med nyplantering inom kvartersmarker kan gynna det lokala djurlivet, bidra till beskuggning, avrinning samt hjälpa att bevara spridningssamband för exempelvis fåglar. Inhemska trädslag, samt blommande och bärande trädslag och buskar är positivt för såväl insekter som för fågellivet. Ek, lönn, lind och rönn är exempel på blommande och/eller bärande trädslag som gynnar pollinerande insekter och fåglar.

4. Planbestämmelser och lagstiftning

4.1. Plan- och Bygglagen

Vid frågor som rör kommuners översiktsplanering, detaljplanering och exploatering är det främst Plan och Bygglagen (2010:900) och Miljöbalken som i juridisk mening reglerar detta.

Nedan följer Utdrag ur Boverkets kunskapsbank om PBL, och några väsentliga punkter om detaljplanering

<http://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/pdf-generering/>

Detaljplanekravet

Kravet på att upprätta en detaljplan uppstår alltid vid större exploateringar och anspråk på att använda mark och vattenområden för bebyggelse och byggnadsverk.

Men det är flera olika faktorer som avgör om detaljplan behövs innan byggnadsnämnden kan ge bygglov. Det har att göra med både av den typ av förändring som ska ske och förhållandena i omgivningen.

I plan och bygglagen finns bestämmelser om när kommunen ska ta fram en detaljplan innan lov får ges. Men det är kommunen som avgör när och var detaljplan ska göras. Det är flera faktorer som avgör om detaljplan behövs. De har att göra med både den typ av förändring som ska ske och förhållandena i omgivningen.

Ny sammanhållen bebyggelse

Det ställs krav på detaljplan för en ny sammanhållen bebyggelse, om det behövs med hänsyn till omfattningen av bygglovspliktiga byggnadsverk i bebyggelse. Kravet är kopplat till vilka och hur omfattande bygglovspliktiga åtgärder som ska genomföras inte till antalet bygglovspliktiga byggnadsverk. *Plan och bygglag (2010:900) 4 kap 2 §.*

Detaljplan krävs exempelvis för bebyggelse som ställer krav på gemensamma anordningar, till exempel gator, eller behöver få flera frågor lösta i ett sammanhang. Genomförandet kräver då också i allmänhet att kommunen medverkar, vilket kan regleras genom en detaljplan.

Om det endast är fråga om att bygga ett fåtal nya bostäder, i anslutning till sammanhållen bebyggelse, kan dessa först prövas bygglov eller förhandsbesked för att avgöra om detaljplan krävs.

Lämplig mark- och vattenanvändning

Enlig plan- och bygglagen, PBL, ska planläggning alltid syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till dess beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges till sådan användning som från allmän

synpunkt medför en god hushållning. Även bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i miljöbalken ska tillämpas för att avgöra lämpligheten.

Andra kapitlet i PBL innehåller de allmänna intressen som ska beaktas vid planläggning och lokalisering, placering och utformning av bebyggelse. De allmänna intressena berör oss alla, både nu och i framtiden. De genomsyrar hela PBL-systemet och ger förutsättningar för en god samhällsutveckling.

De allmänna intressena visar på den stora bredd av frågor som behöver hanteras när vi planerar vårt samhälle. Hälsa, miljö, säkerhet och risker, natur- och kulturvärden, infrastruktur och bostadsförsörjning är exempel på allmänna intressen.

Främjande av vissa aspekter och hänsyn till vissa behov vid planläggning

Planläggning ska främja en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder. Den ska även främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper och en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt. Planläggningen ska också främja god ekonomisk tillväxt och effektiv konkurrens, bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. Främjandet ska alltid ske med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellan kommunala och regionala förhållanden.

Plan- och bygglag (2010:900) 2 kap. 7 §

Vid planläggning ska miljö kvalitetsnormerna i 5 kap. miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. miljöbalken följas.

Plan- och bygglag (2010:900) 2 kap. 10 §

4.2. Utdrag av några relevanta delar ur miljöbalken

Miljöbalken (1998:808) 3 kap

1 §

Mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

2 §

Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär.

3 §

Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

4 §

Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse.

Brukningvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

6 §

Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas.

Områden som är av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

Referenser

Appelqvist, C., E. Sollander, J. Norman, O. Forsberg, and T. Lundmark. (2021), January 1. Hyggesfritt skogsbruk Skogsstyrelsens definition. Skogsstyrelsen

Andersson, R., Appelqvist C. (2020). Hyggesfritt skogsbruk. Skogsstyrelsen

Kindvall, O. (2019). *Grön infrastruktur i Rimbo, Analys och kartläggning av viktiga naturmiljöer 2018*. Calluna AB.

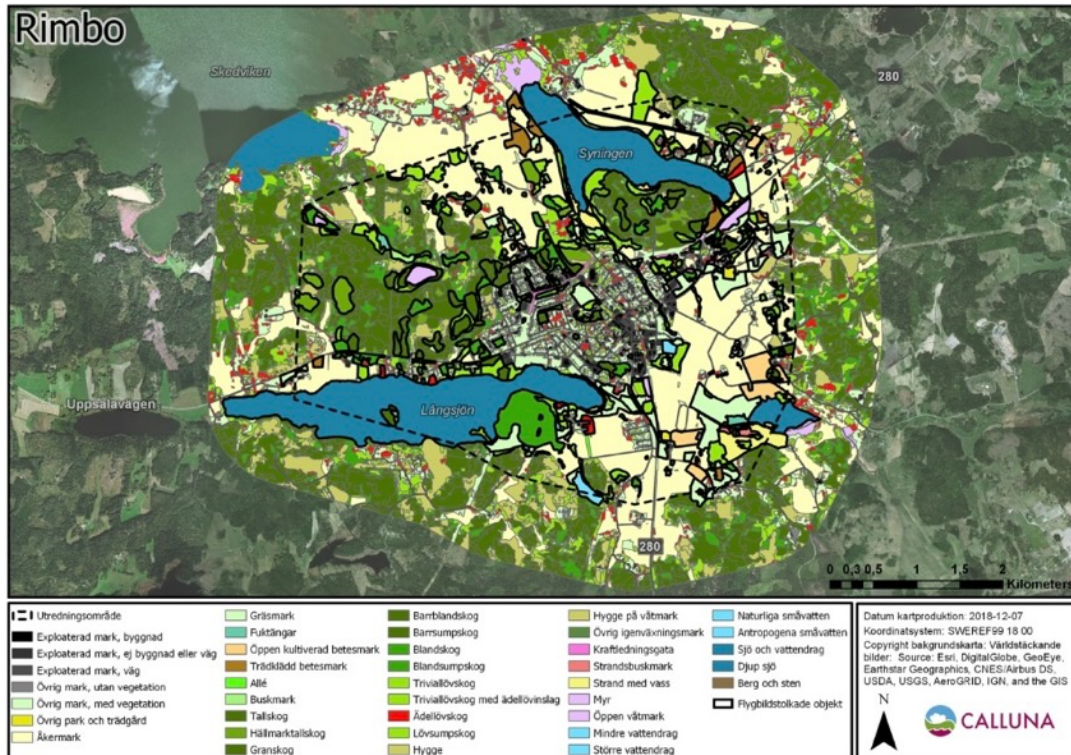
Norrtälje kommun, N. kommun (2022). *Detaljplan för Västertorpsskogen, fastigheten Rimbo-Tomta 3:31 och del av fastigheten Rimbo-Tomta 7:1, i Rimbo församling*. Norrtälje kommun.

Nyqvist, H. (2021). *Artskyddsutredning Västertorpsskogen, Norrtälje kommun*. SWECO.

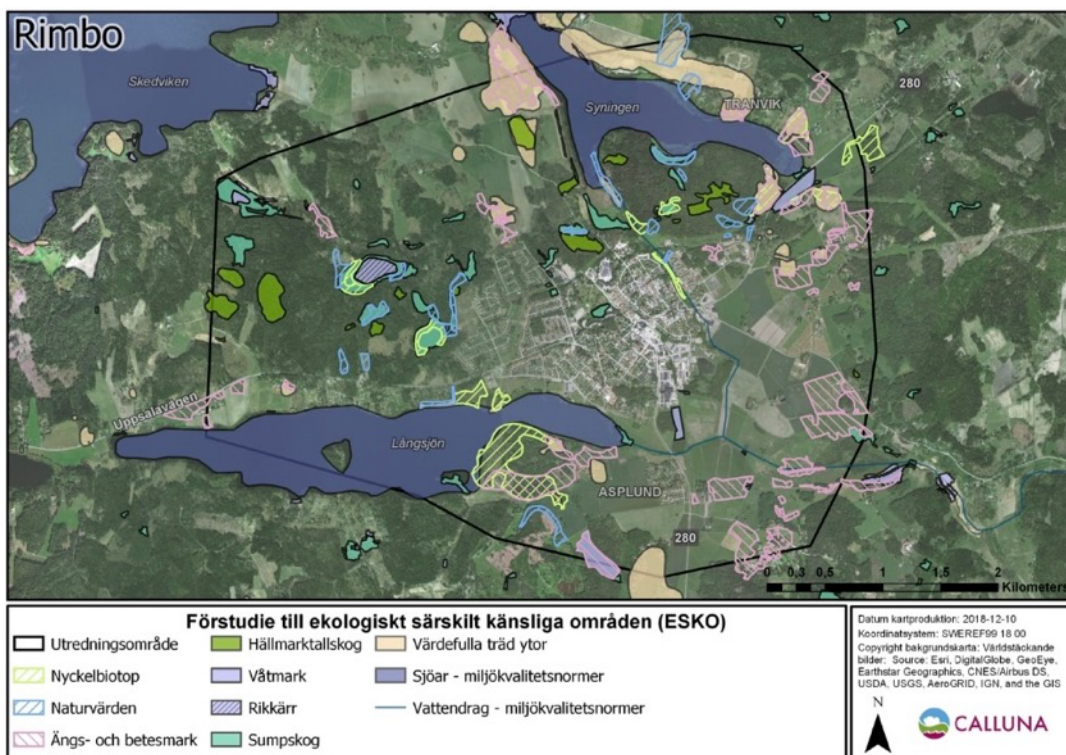
Sallmén, N. & Löf (2019). *Utredning av konsekvenser på naturvärden av detaljplan i Västertorpsskogen, Norrtälje kommun*. Naturföretaget.

Sallmén, N. (2020). *Utredning av påverkan av exploatering på ett objekt med naturvärden i Västertorpsskogen, Norrtälje kommun*. Naturföretaget.

Bilaga 1 – Biotopkartor över Rimbo

Figur 14. Kartan visar kartläggningen av biotoper i Rimbo (Karta från: Kindvall, 2019). Västertorpsskogen är utpekad som granskog/blandskogstyper och ansluter till ytterligare skogsområden i nordväst.

Figur 15. Kartan visar förekomst av ekologiskt känsliga områden enligt den förstudie som utförts inom Rimbo-området (Karta från: Kindvall, 2019). Västertorpsskogen ansluter till ett utpekad sumpskogsområde just nordväst om planområdet.

